

KESKUSTAN KÄVELYKADUN ALUEEN KEHITTÄMINEN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

Tausta

Rovaniemen kaupungin talousarvion 2026 yhdeksi toimenpiteeksi osoitettiin: Keskustan kävelykadun alueen kehittämisen viihtyisämmäksi, vihreämmäksi ja elävämmäksi yhteistyössä teknisen lautakunnan/elinvoimalautakunnan, yritysten, Rovaseudun Markkinakiinteistöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Kirjauksessa edellytettiin, että toteuttamissuunnitelma tuodaan päätettäväksi lautakunnille kesäkuuhun 2026 mennessä.

Rovaniemen kaupunkistrategiassa yhdeksi kärkihankkeeksi on osoitettu kaupunkikeskustan viihtyisän lisääminen, jota tämä toteuttamissuunnitelma tukee. Lisäksi toteuttamissuunnitelma toimeenpanee Rovaniemen kasvuohjelman 2026–2030 kirjausta, jonka mukaan kaupunkiympäristöä kehitetään viihtyisämmäksi, vihreämmäksi ja elävämmäksi aloittaen kävelykadun alueelle laadittavasta toteuttamissuunnitelmasta.

Tavoite

Kävelykadun kehittämistyön tavoitteena on luoda Rovaniemen keskustaan viihtyisä, vihreä, turvallinen ja ympärivuotisesti elävä kaupunkitila, joka vahvistaa keskustan elinvoimaa, tukee yritystoimintaa ja lisää alueen vetovoimaa niin asukkaiden, matkailijoiden kuin tapahtumajärjestäjien näkökulmasta.

Tavoitteena on kehittää Rovaniemen kävelykadusta toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen kokonaisuus, joka toimii keskustan keskeisenä kohtaamis-, tapahtuma- ja asiointipaikkana. Kehittämistyössä yhdistyvät tapahtumatoiminnan vahvistaminen, kaupunkivihreän lisääminen, viihtyisyyden parantaminen sekä alueen teknisen infrastruktuurin pitkäjänteinen uudistaminen.

Rovaniemen kaupungin tavoitteena on lisäksi selkeyttää kävelykadun hallintaa ja vastuita siten, että alueen kehittämistä voidaan johtaa pitkäjänteisesti, joustavasti ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Olemassa olevat selvitykset taustana työlle

Suoraan keskustan kävelykadun kehittämiseen on laadittu Rovaniemen kävelykadun ehostussuunnitelma, 9.6.2023 (Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio oy).

Toteuttamissuunnitelman laatimisessa on huomioitu myös erilaista asukkaille kohdistettujen kyselyiden tuloksia. Näitä kyselyjä ovat:

- Rovaniemen kävelykadun kysely 2023 (liittyy ehostussuunnitelmaan)
- Asukaskyselyn tulokset – keskustavisio 2050 (2023)
- Asuinalueiden tiivistämisen suuntaviivat (2023)
- Keskustavisio 2050 (2023)
- Rovaniemen tulevaisuuskysely (2024),
- Lapsiperhekysely (2023), Lasten ja nuorten kysely (2025)
- Millainen on hyvä paikka asua -kysely (2025)
- Palveluverkkokysely (2025)
- Viestintä-, osallisuus- ja markkinointikysely (2022)
- kuntalaisten ideat vastuulliseen taloudenpitoon (2023)
- brändikysely (2020)
- Metsäkysely (2025)
- Matkailukysely (2025)

Kyselyiden pohjalta asukkaat toivovat keskustan ja kävelykadun kehittämiseltä erityisesti vehreyttä, luonnonläheisyyttä ja vastuullisia ratkaisuja, sillä luonto koetaan tärkeimmäksi viihtyvyyttä lisääväksi tekijäksi. Keskustaan toivotaan parempaa käveltävyyttä, toimivia kevyenliikenteen reittejä ja sujuvaa liikenneympäristöä, jotka tukevat arjen liikkumista. Keskustaan halutaan lisää elävyyttä, yhteisöllisiä tapahtumia ja kohtaamispaikkoja, jotka vahvistavat paikallisuutta ja tuovat rovaniemeläisiä yhteen. Asukkaat korostavat myös aidon osallistumisen ja avoimen päätöksenteon merkitystä kaupungin kehittämisessä.

Kävelykadun hallinta- ja kunnossapitosopimus tilanne 2026

Kaupunki on laatinut sopimuksen Koskikadun kävelykadun tapahtumajärjestelyiden ja kunnossapidon osalta Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy:n (RoMa) kanssa. RoMa huolehtii alueiden (terassipaikat, myyntipaikat ym.) vuokrauksesta ja saa tulot toiminnan ylläpitämiseksi. Alueiden kunnossa- ja puhtaanapito on kaupungin vastuulla (sis esim. istutukset ja niiden hoito, valvonta ja investoinnit).

Sopimus on voimassa 1.5.2027 saakka, jonka jälkeen sopimus jatkuu toistaiseksi voimassa olevana 6kk molemminpuolisella irtisanomisajalla

Toteuttamissuunnitelman laatimisen vaiheet

Toteuttamissuunnitelma on valmisteltu teknisten palveluiden (yhdyskuntatekniikka) ja elinvoimapalveluiden yhteistyönä. Valmistelussa on hyödynnetty edellä mainittuja aiempia selvityksiä, kyselyaineistoja ja osallisuustilaisuuksissa esiin nousseita näkemyksiä, joissa korostuvat erityisesti asukkaiden tarpeet kävelykadun alueen kehittämiseksi. Lisäksi ohjelman valmistelussa on otettu huomioon yrittäjille järjestettyjen iltakahvien yhteydessä tulleet näkemykset kävelykadun kehittämisestä. Keskustelussa korostuivat erityisesti liikenteeseen ja pysäköintiin liittyvät tekijät. Tilaisuus järjestettiin 12.5.2025 klo 17.00–19.00 yhteistyössä Rovaseudun Markkinakiinteistöjen hallinnoiman SPICE-hankkeen kanssa.

Toteuttamissuunnitelman laadintaa esiteltiin kaupunginhallituksen iltakoulussa 20.4.2026. Päätöksentekoprosessin yhteydessä elinvoimalautakunnalle ja tekniselle lautakunnalle esitetään, että suunnitelmasta pyydetään lausunnot ennen lopullista päätöskäsittelyä.

Toteuttamissuunnitelma

Lyhyen aikavälin toteuttamissuunnitelma (alle vuosi)

Kävelykadun hallinta

Lyhyellä aikavälillä esitetään, että Rovaniemen kaupunki käynnistää valmistelun Rovaniemen Markkinakiinteistöjen kanssa tehdyn hallinta- ja kunnossapitosopimuksen päättämiseksi sopimusehtojen mukaisesti siten, että alueen hallinta, vuokraus ja tapahtumajärjestelyt siirtyvät kaupungin vastuulle sopimuksen päättymisen jälkeen 1.5.2027 alkaen. Mikäli hallintasopimusta ei irtisanota Rovaseudun markkinakiinteistöt vastaavat edelleen kävelykadun alueen hallinnasta ja vuokraustoiminnasta, jolloin toimintasuunnitelmaa tulee päivittää sen mukaisesti.

Hallinnan siirtyminen kasvattaa kaupungin vastuuta kävelykadun operatiivisesta hallinnasta, vuokrauksesta ja tapahtumajärjestelyjen koordinoinnista. Samalla vuokraustoiminnan tuotot siirtyvät kaupungille. Muutoksen henkilöstövaikutukseksi arvioidaan noin 1 henkilötyövuosi teknisille palveluille. Tarvittava lisäresurssi

huomioidaan vuoden 2027 talousarviovalmistelussa, kun päätös hallinta- ja kunnossapitosopimuksen irtisanomisesta on tehty.

Tapahtumatoiminnan koordinointiin on suunniteltu talousarviovarausta elinvoimapalvelujen budjettiin vuodesta 2027 alkaen. Uusi tapahtumatoiminnan koordinaattoriresurssi mahdollistaisi osaltaan kävelykadun ja myös laajemmin keskusta-alueen tapahtumatoiminnan elävöittämistä nykyistä pitkäjänteisemmin muun muassa huomioiden seuraavat näkökulmat:

- Ympärivuotisen tapahtumatoiminnan kehittäminen ja tapahtumien houkuttelevuus alueelle
- Alueen markkinointi ja viestinnän vahvistaminen
- Kaupungin, yrittäjien ja muiden tapahtumiin liittyvien toimijoiden yhteistyön koordinointi
- Uusien tapahtumakonseptien ja kokeilujen käynnistäminen alueella

Kävelykadun kehittämistä edistävät ryhmät

Kävelykadun kehittämistä ja tapahtumatoimintaa kehitetään yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Kävelykadun yhteistyöryhmä:

Kehittämistyön tueksi perustetaan kävelykadun yhteistyöryhmä ohjaamaan kävelykadun toimintaa ja alueen pitkäjänteistä kehittämistä. Yhteistyöryhmään kutsutaan edustajia kaupungin eri toimialoilta, asukasyhdistyksistä ja yrittäjistä sekä edustajat Rovaniemen elävä kaupunkikeskusta ry:stä ja kaupunkikeskustan viihtyisyyden kehittämiseen keskittyvästä poliittisesta ohjausryhmästä.

Yhteistyöryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa arvioimaan kehittämistoimenpiteiden etenemistä sekä edistämään keskustan viihtyisyyttä, vehreyttä ja elinvoimaa.

Kävelykadun valmisteluryhmä

Laaja-alaista yhteistyöryhmää tukee kävelykadun valmisteluryhmä. Valmisteluryhmä koostuu teknisten palveluiden, elinvoimapalveluiden ja tapahtumatoiminnan edustajista. Kävelykadun valmisteluryhmä vastaa käytännön toimenpiteiden valmistelusta, koordinoinnista ja toimeenpanon seurannasta sekä valmistelee asioita yhteistyöryhmän käsiteltäväksi. Ryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Kaupunkikeskustan viihtyisyyttä koordinoiva poliittinen ohjausryhmä

Kaupungin kaupunkikeskustan viihtyisyyden kehittämistä kaupunkistrategian kärkihankkeen mukaisesti koordinoi poliittinen ohjausryhmä ajalla 12.5.2026 -

31.5.2029. Tämä tarkastelu kattaa kävelykadun aluetta laajemman alueen, mutta ottaa toiminnassaan huomioon myös kävelykadun kehittämistyön.

Keskeisimmät kehittämistoimenpiteet vuonna 2026

Vuonna 2026 toteutetaan tai käynnistetään ensivaiheen toimenpiteitä, joilla parannetaan kävelykadun toimivuutta ja viihtyisyyttä. Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi istutukset ja alueen sähköjen parantaminen:

- Kesäkukkien istutus toteutetaan kesällä 2026. Toimenpiteen kustannusarvio on 7 200 euroa (alv 0 %; taimia 593 kpl ja esikasvatettuja kukkapylväitä 6 kpl)
- Alueelle lisätään sähkö- ja vesipisteitä toiminnallisuuden parantamiseksi. Tilauksesta vastaa Rovaseudun Markkinakiinteistöt. Toimenpiteen tarkempi toteutustapa, kustannusvastuu ja aikataulu täsmennetään erikseen.
- Rovaseudun markkinakiinteistöt vuokraa kesäkuussa 2026 kävelykadun myyntipaikkoja talvisesongille 2026–2027. Myyntipaikat vuokrataan avoimella kilpailumenettelyllä, jossa ensisijalla vuokrausvalinnassa ovat palveluiltaan keskustaa ympärivuotisesti elävöittävät toimijat. Vuokrattavissa on 7 kpl Markkinakiinteistöjen kontteja + myyntipaikkoja alueelta.
- Toteutetaan rakovalkeapylväiden tekniset korjaukset kuntotarkastelun perusteella. Yksikkökustannus on arviolta noin 1 000 euroa.
- Alueelle lisätään runkolukittavia pyöräpysäköintipaikkoja. Yksikkökustannus on arviolta 200–500 €/kpl. Toteutuksessa huomioidaan ratkaisujen siirrettävyys mahdollista myöhempää perusparannusta varten.

Keskipitkän aikavälin toteuttamissuunnitelma (1–5 vuotta)

Keskipitkällä aikavälillä kävelykadun kehittämisessä painottuvat toiminnallisuuden parantaminen, vuokraus- ja tapahtumakäytäntöjen selkeyttäminen, kaupunkivihreän lisääminen sekä kävelykadun kehittämisen yhteensovittaminen keskustan muun maankäytön ja liikennejärjestelyjen kanssa. Kaupunki kehittää kävelykadun tapahtumatoimintaa tavoitteena lisätä keskustan vetovoimaa, ympärivuotista elävyyttä sekä alueen käyttöastetta. Kävelykadun kehittäminen on vahvasti yhteydessä alueen maankäytön muutoksiin sen viereisillä korttelialueilla. Muutokset maankäyttöalueen läheisyydessä tulee huomioida toteuttamissuunnitelman toteuttamisessa.

Keskipitkän aikavälin toimenpiteiden toteutusjärjestys ja laajuus määritellään vuosittain talousarvion, käytettävissä olevien resurssien sekä keskustan muun kehittämisen perusteella. Keskustan alueen keskipitkän aikavälin kehittämisessä tarkastellaan erityisesti seuraavia asioita:

- Kävelykadun ympärivuotisen käytön lisääminen esimerkiksi valojen ja taiteen avulla.
- Valaistuksen, kalusteiden ja oleskelualueiden uudistaminen ehostussuunnitelman mukaisesti.
- Viherrakentamisen ja kaupunkivihreän lisääminen istutuksin.
- Tapahtuma- ja mahdollisen toritoiminnan monipuolistaminen.
- Kävelykadun kauden ja vuokrauspaikkojen sijoittumisen suunnittelu sekä vuokrauskriteerien laatiminen etukäteen. Paikat jaetaan valittujen kriteerien perusteella, jolloin yrittäjille turvataan tasapuoliset mahdollisuudet hakea paikkoja. (Tämä edellyttää alueen hallinnan siirtymistä RoMalta kaupungille 5/2027.)
- Asukkaiden, erityisesti lasten ja nuorten, sekä matkailijoiden tarpeiden huomioiminen alueen palveluissa ja toiminnoissa sekä näiden yhteensovittaminen.
- Lapsille ja nuorille suunnattujen toiminnallisten palveluiden, esimerkiksi vuorovaikutteisten leikkialueiden, kehittäminen alueelle.
- Keskustan liikenne-, pysäköinti- ja saavutettavuusratkaisujen yhteensovittaminen kävelykadun kehittämisen kanssa hyödyntäen kesällä 2027 valmistuvan keskustan liikenneselvityksen tuloksia.

Lyhyen ja keskipitkän aikavälin suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon pidemmän aikavälin kehittämistoimet, kuten kunnallistekniikan muutostarpeet, jotta vältetään ratkaisuilta, jotka joudutaan poistamaan osana laaja-alaisia muutoksia ja joita ei voida tämän jälkeen enää palauttaa osaksi kävelykadun kokonaisuutta.

Keskustan toimintojen suunnitteluun osallistetaan laajasti eri sidosryhmiä ja suunnittelussa huomioidaan niin paikalliset kuin matkailijat. Kävelykatu on strategisesti ja elinvoimapolitiittisesti keskeinen kaupungissa. Elävä ja saavutettava

kaupunkikeskusta luo veto- ja pitovoimaa sekä toimii yritystoiminnan arjen ympäristönä. Keskustan toimintojen kehittämisessä toimitaan kaupunkistrategian mukaisesti siten, että tavoitellaan visiota 2040 ”Maailman kiinnostavin ja viihtyisin arktinen kaupunki”.

Keskustan sujuvuutta, viihtyisyyttä ja arktista omaleimaisuutta parannetaan ihmislähtöisesti ketterällä kehittämisellä ja erilaisilla kokeiluilla. Hankkeita ja kokeiluita, kuten SPICE-hanke ja hakuprosessissa oleva EUI Arctic FLOW -hanke, sekä niiden tuomia työkaluja hyödynnetään ketterään ihmislähtöiseen kehittämiseen ja mittaamiseen (oleskelu ja liikkuminen). Erilaisilla piloteilla, pop up -toiminnoilla ja esimerkiksi liikuteltavilla tai helposti muokattavilla elementeillä voidaan testata kaupunkikeskustaan sopivia toimintoja ja kerätä palautetta asukkailta sekä vähentää muutosvastarintaa. Pienimuotoisilla kokeiluilla rakennetaan pitkälle aikavälille toimivia ratkaisuja, jotka parantavat keskusta-alueen elinvoimaa.

Pitkän aikavälin toteuttamissuunnitelma (yli 5 vuotta)

Pitkän aikavälin kehittämisessä painottuvat kävelykadun rakenteellinen perusparantaminen, kunnallistekniikan uudistaminen ja keskustakokonaisuuden kehittäminen siten, että kävelykatu muodostaa laadukkaan ja tunnistettavan osan Rovaniemen kaupunkikeskustaa. Pitkän aikavälin tavoitteena on muodostaa kävelykadusta ympärivuotisesti elävä, turvallinen ja vetovoimainen kaupunkitila, joka tukee keskustan kaupallista elinvoimaa, kaupunkikulttuuria ja asukkaiden viihtyvyyttä. Kävelykatu nähdään osana keskustakartan kokonaisuutta, jossa huomioidaan elinvoiman kannalta erityisesti vartin kävelymatka keskustan kaupalliseen keskipisteeseen. Lisäksi on huomioitava Rovaniemen matkakeskuskehittäminen ja siihen liittyvät ihmisvirrat.

Kaupunkikeskustan kokonaisuuden suunnittelussa huomioidaan ihmislähtöisen kaupunkisuunnittelun ajattelu, joka tukee tutkitusti kestäväää, terveellistä ja sosiaalisesti elävää kaupunkiympäristöä. Kaupunkiympäristön kehittäminen kävelyä ja pyöräilyä tukien lisää tutkitusti oleskelua keskustassa, kaupallista aktiivisuutta,

vetovoimaa ja vähentää turvattomuuden tunnetta ja onnettomuuksia. Pitkän aikavälin suunnittelussa korostuu näin ollen erilaisten pilottien ja kokeilujen tuoma tietopohja sekä sopivien mittareiden valinta ja seuranta. Ihmislähtöinen kaupunkisuunnittelu ei poissulje sitä, että kaupunkikeskustan tulee olla saavutettavissa myös kaikilla mahdollisilla kulkuneuvoilla.

Alueen saneeraus ja perusparantaminen mukaan investointiohjelmaan

Pitkän aikavälin kehittämisessä korostuu erityisesti kävelykadun kunnallistekniikan kokonaisvaltainen uudistaminen. Alueella sijaitsee nykyisin merkittävä määrä teknistä infrastruktuuria, kuten viemäriputkia, hulevesi- ja salaojajärjestelmiä, sähkö- ja katuvalokaapeleita, tietoverkkokaapeleita, aluesähköverkkoja sekä mahdollisesti kaukolämpöputkia. Laajamittaisen peruskorjauksen yhteydessä näiden rakenteiden sijoittelu ja kapasiteetti tarkastellaan uudelleen.

Alueen saneeraus kunnallistekniikan ja rakenteiden osalta otetaan seuraavan viiden vuoden investointiohjelmaan. Samalla määritellään hankkeen vaiheistus, kustannusvaikutukset sekä suunnittelun ja toteutuksen aikataulu. Kunnallistekniikan suunnittelu aloitetaan jo tulevien vuosien aikana, ja varsinainen rakentaminen toteutetaan vaiheittain suunnittelun valmistuttua. Ennen laajamittaista perusparannusta toteutettavat ratkaisut, kuten runkolukittavat pyöräpysäköintipaikat, suunnitellaan siten, että ne ovat mahdollisuuksien mukaan siirrettäviä tai hyödynnettävissä myöhemmässä toteutusvaiheessa.

Kunnallistekniikan uudistaminen mahdollistaa kävelykadun rakenteellisen ja toiminnallisen kehittämisen nykyistä laadukkaammaksi kaupunkitilaksi. Tavoitteena on lisätä alueelle pysyviä viherratkaisuja, kuten suurempia puita, istutusalueita ja hulevesiä hyödyntävää viherrakentamista, jotka edellyttävät nykyistä enemmän kasvutilaa ja maanalaisen infrastruktuurin uudelleenjärjestelyä.

Samalla tarkastellaan kävelykadun pintarakenteiden, valaistuksen, kalusteiden ja tapahtumainfrastruktuurin kokonaisuudistamista siten, että alue palvelee paremmin ympärivuotista käyttöä, tapahtumatuotantoa sekä kaupunkilaisten oleskelua.

Kehittämisessä huomioidaan myös esteettömyys, turvallisuus, ilmastonkestävyys sekä älykkäiden kaupunkiratkaisujen hyödyntäminen.

Pitkän aikavälin tavoitteena on toteuttaa kävelykadusta korkeatasoinen ja tunnistettava kaupunkikeskusta, joka vahvistaa Rovaniemen keskustan vetovoimaa sekä tukee matkailun, kaupallisten palveluiden ja kaupunkikulttuurin kehittymistä sekä on asukkaille viihtyisä. Kunnallistekniikan uusiminen kytketään tiiviisti alueen kaavoitukseen, ja muuhun maankäytön toteutumiseen, kuten kävelykadun läheisyyteen suunniteltaviin rakennushankkeisiin, jotta kunnallistekniikka voidaan uusia muiden rakennusprojektien kanssa samanaikaisesti.

Kävelykadun alueen pitkän aikavälin kehittämisessä huomioidaan valmisteilla oleva strateginen yleiskaava. Toteutuksessa huomioidaan yleiskaavatyössä muodostuvat keskustan kehittämisen, liikkumisen, maankäytön, elinvoiman ja kaupunkirakenteen pitkän aikavälin linjaukset siten, että lyhyen ja keskipitkän aikavälin ratkaisut tukevat tulevaa kokonaisuutta eivätkä vaikeuta myöhempiä rakenteellisia muutoksia.

Seuranta

Keskustan kävelykadun alueen toteuttamista seurataan vuosittain talousarvion yhteydessä. Seurannassa arvioidaan esimerkiksi:

- suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutumista eri aikaväleillä
- kävelykadun tapahtumatoiminnan kehittymistä
- vuokraustoiminnan toimivuutta ja käyttöastetta
- Kaupunkivihreän ja toiminnallisuuden kehittymistä
- palautetta asukkailta, yrittäjiltä ja muilta käyttäjiltä.

Toteuttamissuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa seurannan, talousarviopäätösten ja toimintaympäristön muutosten perusteella.